

20 TEMEL

FİNANSAL MUHASEBE FORMÜLÜ

TFRS/TMS ve Sürdürülebilir Değer Perspektifiyle

TFRS / TMS

VUK / TDMS

TDHP

Vergi Denetim Standartları Uyumluluk Rehberi

Referans: Abdelsalam Elshourbagy, CMA® — Türkçe Uyarlama

Muhasebe Denklemi

$$\text{Varlıklar} = \text{Yükümlülükler} + \text{Özsermaye}$$

$$\text{TDHP: [1-2 Grubu]} = \text{[3-4 Grubu]} + \text{[5 Grubu]}$$

AÇIKLAMA

Çift taraflı kayıt sisteminin temelini oluşturur.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

VUK'ta mülkiyet esasken; TFRS'de 'Özün Önceliği' ilkesi esastır. Sürdürülebilir değer açısından entelektüel ve sosyal sermaye ile desteklenen varlık yapısını temsil eder.

Dönen Varlıklar

Nakit + Alacaklar + Stoklar + Peşin Ödenmiş Giderler

TDHP: [100, 102, 120, 150, 180]

AÇIKLAMA

Bir yıl içinde nakde dönüşmesi beklenen varlıklardır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de alacakların 'Beklenen Kredi Zararı (TFRS 9)' modeline göre değerlendirilmesi esastır. Operasyonel dayanıklılığın ana göstergesidir.

Net Maddi Duran Varlıklar

Net MDV = Tarihi Maliyet – Birikmiş Amortisman

TDHP: [250-255] (-) [257]

AÇIKLAMA

Duran varlıkların net defter değerini gösterir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TMS 16'da yeniden değerlendirme modeli ile varlıklar güncel değerine taşınabilir. Karbon ayak izi ve teknolojik eskime finansal risk olarak yönetilir.

Toplam Varlıklar

Toplam Varlıklar = Dönen Varlıklar + Duran Varlıklar

TDHP: [1 Grubu] + [2 Grubu]

AÇIKLAMA

Şirketin sahip olduğu tüm kaynakların toplamıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS perspektifinde atıl varlıklar 'değer yaratmayan' kalemler olarak analiz edilmelidir.

Dönen Yükümlülükler

Ticari Borçlar + Tahakkuklar + Borcun Cari Kısmı + Vergiler

TDHP: [300, 320, 360, 381]

AÇIKLAMA

Bir yıl içinde ödenmesi beklenen kısa vadeli yükümlülüklerdir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de tahakkuk esası ve borçların etkin faiz yöntemiyle sunumu esastır. Tedarik zincirine borçların etik/zamanında ödenmesiyle ölçülür.

Özsermaye

Ödenmiş Sermaye + Dağıtılmamış Kârlar + OCI – Geri Alınmış Paylar

TDHP: [500, 540, 570, 590]

AÇIKLAMA

Varlıklar – Yükümlülükler = Özsermaye.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de Diğer Kapsamlı Gelirler özsermayenin kalitesini belirler. Gelecekteki çevresel ve ekonomik şoklara karşı en büyük tampondur.

Toplam Yükümlülükler ve Özsermaye

Dönen Yükümlülükler + Uzun Vadeli Borç + Özsermaye

TDHP: [3 Grubu] + [4 Grubu] + [5 Grubu]

AÇIKLAMA

Bilançonun kaynaklar (sağ) tarafını gösterir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

'Yeşil Finansman' gibi sürdürülebilir borçlanma araçları, TFRS sunumunda stratejik şeffaflık avantajı sağlar.

Satılan Malların Maliyeti (SMM)

$$\text{SMM} = \text{Dönem Başı Stok} + \text{Alımlar} - \text{Dönem Sonu Stok}$$

TDHP: [620, 621]

AÇIKLAMA

Üretimle doğrudan ilgili maliyetleri ifade eder.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de stoklar Net Gerçekleşebilir Değer ile izlenir. Fire ve atıkların maliyete etkisi döngüsel ekonomi perspektifiyle takip edilir.

Brüt Kâr

Brüt Kâr = Net Satışlar – Satılan Malların Maliyeti

TDHP: [600] – [610] – [620]

AÇIKLAMA

Satışlardan elde edilen brüt kazançtır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Üretim verimliliğinin ana göstergesidir. Sürdürülebilir değerde brüt kâr; hammadde tasarrufu ve kaynak verimliliği ile normalize edilmelidir.

Faaliyet Giderleri (OPEX)

Satış ve Pazarlama + Ar-Ge + Genel ve İdari Giderler

TDHP: [750/630, 760/631, 770/632]

AÇIKLAMA

İşletmenin devamlı faaliyetleri için yapılan giderlerdir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Ar-Ge harcamalarının TMS 38 kapsamında aktifleştirilmesi, şirketin gelecek değerine yapılan yatırımdır.

Faaliyet Geliri (İşletme Kârı)

Faaliyet Geliri = Brüt Kâr – Faaliyet Giderleri

TDHP: [60 Grubu] – [63 Grubu]

AÇIKLAMA

Şirketin ana faaliyetlerinden elde ettiği kârdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS sunumunda esas faaliyet dışı gelir/giderler ayrılarak gerçek performans ölçülür.

Net Kâr

$$\text{Net Kâr} = \text{EBIT} - \text{Faiz Gideri} - \text{Gelir Vergisi}$$

$$\text{TDHP: [690]} - \text{[691]} = \text{[692]}$$

AÇIKLAMA

Dönem sonunda şirketin nihai kâr/zararıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de ertelenmiş vergi (TMS 12) devreye girer. Net kâr, topluma ödenen vergi ve çevre yatırımları sonrası kalan toplumsal değerdir.

Dağıtılmamış Kârlar

DB Dağ. Kârlar + Net Kâr – Temettüer

TDHP: [570, 590]

AÇIKLAMA

Şirketin biriktirdiği ve dağıtmadığı kârlardır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Öz-kaynakla büyüme potansiyelidir. Sürdürülebilir şirketler kârın bir kısmını 'Yeşil Dönüşüm' fonu olarak bünyede tutmayı hedefler.

Net Nakit Akışı

DB Nakit + İşletme Akışı + Yatırım Akışı + Finansman Akışı

TDHP: [100, 102] Hareketleri

AÇIKLAMA

İşletmenin net nakit üretimini gösterir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TMS 7 uyarınca hazırlanan Nakit Akış Tablosu, şirketin finansal sağlığının gerçek karnesidir.

Amortisman Matrahı

Amortisman Matrahı = İktisap Maliyeti – Hurda Değeri

TDHP: [257] Hesaplama Temeli

AÇIKLAMA

Varlığın amortismanına tabi tutulacak maliyet tutarıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

TFRS'de kalıntı değeri maliyetten düşülür. Bu, döngüsel ekonominin temel gereğidir.

İşletme Nakit Akışı

İşletme Nakit Akışı = Nakit Tahsilatlar – Nakit Ödemeler

TDHP: [100, 102, 120, 320] Nakit Etkisi

AÇIKLAMA

Şirketin ana faaliyetlerinden elde ettiği net nakit akışıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Kaliteli kârın göstergesidir. Net kârın nakde dönüşme hızı, sürdürülebilir borç ödeme kapasitesini belirler.

Yatırım Nakit Akışı

Duran Varlık Alım/Satımı (CAPEX) + M&A

TDHP: [24, 25, 26 Grupları]

AÇIKLAMA

Yatırımlara ilişkin nakit giriş/çıkışlarını gösterir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Geleceğe atılan imzadır. Karbon emisyonunu düşüren 'Yeşil CAPEX' yatırımları stratejik önem taşır.

Finansman Nakit Akışı

Özsermaye Hareketleri + Borç Hareketleri + Temettü

TDHP: [30, 40, 50 Grupları]

AÇIKLAMA

Borç ve özsermaye kaynaklı nakit hareketlerini gösterir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

ESG uyumlu düşük maliyetli krediler, finansman akışını iyileştirir.

Net Çalışma Sermayesi

Net Çalışma Sermayesi = Dönen Varlıklar – Dönen Yükümlülükler

TDHP: [1 Grubu] – [3 Grubu]

AÇIKLAMA

Şirketin kısa vadeli likiditesini ölçen önemli bir göstergedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER PERSPEKTİFİ

Operasyonel güvenlik sınırıdır. Pozitif çalışma sermayesi, kriz dönemlerinde sürdürülebilirliğin en güçlü sigortasıdır.

TEŞEKKÜRLER

Bu 20 temel finansal muhasebe formülü, TFRS/TMS standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Sürdürülebilir Değer Yaklaşımı ile her formül; sadece finansal performansı değil, uzun vadeli ekonomik, çevresel ve toplumsal değeri de göz önünde bulundurur.

TMS / TFRS

VUK / TDMS

TDHP Uyumlu